

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 2.10.2017: «Ενεργειακό τετράγωνο με Ελλάδα, Ισραήλ, Κύπρο». Συνέντευξη του David Harris, Διευθύνοντος Συμβούλου της American Jewish Committee στον Αθανάσιο Ελλης.

Ενθουσιασμό για την εμβάθυνση της στρατηγικής συνεργασίας Ελλάδας - Ισραήλ, η οποία υπερβαίνει πρόσωπα και κυβερνήσεις, εκφράζει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο επικεφαλής της Αμερικανικής Εβραϊκής Επιτροπής Ντέιβιντ Χάρις. Ανάλογη ικανοποίηση εκφράζει και για το τριμερές σχήμα με την Κύπρο που θα περιλαμβάνει και μακροπρόθεσμη ενεργειακή συνεργασία, επισημαίνοντας ότι μελλοντικά θα μπορούσε αυτό να διευρυνθεί με την προσθήκη και της Αιγύπτου, πιθανώς και άλλων χωρών της περιοχής. Καταθέτει την ανησυχία του για την άνοδο της AfD στη Γερμανία, αλλά και τη δυσφορία του για τη συμπεριφορά του Ερντογάν και επικρίνει τον Ντόναλντ Τραμπ γιατί πέφτει στην ίδια παγίδα που είχε πέσει στην αρχή και ο Μπαράκ Ομπάμα, που έβλεπε τον Τούρκο ηγέτη ως αξιόπιστο σύμμαχο των ΗΠΑ και ως «πρότυπο» για τη σχέση Ισλάμ και δημοκρατίας. Τέλος, μιλάει για αυξημένο ενδιαφέρον Αμερικανών και Ισραηλινών επιχειρηματιών σχετικά με επενδύσεις στην Ελλάδα, αλλά επισημαίνει ότι υπάρχουν ανασταλτικά διαρθρωτικά εμπόδια, όπως η γραφειοκρατία, οι εργασιακοί νόμοι και το ρυθμιστικό πλαίσιο.

– Πώς είδατε το αποτέλεσμα των γερμανικών εκλογών;

– Υπήρξε το καλό νέο της παραμονής της Μέρκελ στην ηγεσία της Γερμανίας για τέταρτη θητεία, που εκπέμπει μια αίσθηση σταθερότητας και συνέχειας. Υπάρχουν, όμως, και ανησυχητικά στοιχεία, όπως η άνοδος του ακροδεξιού κόμματος AfD. Πολλοί Ευρωπαίοι, όπως και πολλοί Αμερικανοί, είναι όλο και περισσότερο δυσαρεστημένοι με το στάτους κβο και τα θεσμικά όργανα που το εκφράζουν. Στην περίπτωση των ψηφοφόρων της AfD, ο θυμός τους κατευθυνόταν περισσότερο κατά των μηχανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της αντιμετώπισης του αμφιλεγόμενου μεταναστευτικού ζητήματος από το Βερολίνο και τις Βρυξέλλες. Τώρα, μένει να δούμε αν, έχοντας εξασφαλίσει 12,6% των ψήφων και εκπροσώπηση στη Βουλή, μπορεί να παραμείνει η AfD στο πολιτικό περιθώριο.

– Μετά τις πρόσφατες επαφές σας με Έλληνες και Ισραηλινούς ιθύνοντες, πώς αποτιμάτε τη διμερή συνεργασία;

– Είναι άριστη. Είναι ενεργή, έντονη και αυξανόμενη σε πολλούς τομείς. Δεν θα

μπορούσαμε να είμαστε πιο ικανοποιημένοι. Η συνάντησή μας με τον υπουργό Εξωτερικών Νίκο Κοτζιά στο περιθώριο της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη ήταν επίσης πολύ καλή. Διήρκεσε πάνω από μιάμιση ώρα και ήταν θερμή, φιλική και παραγωγική. Μιλήσαμε για τις εξελίξεις στην ανατολική Μεσόγειο, τις ελληνοαμερικανικές σχέσεις στην εποχή Τραμπ και τις πιθανότητες για περαιτέρω συνεργασία ανάμεσα στις δύο κοινότητες.

– Η τριμερής συμμαχία και με την Κύπρο;

– Ως ονειροπόλοι, εδώ και πολλά χρόνια υπέρμαχοι της δημιουργίας ενός στρατηγικού τριγώνου μεταξύ της Κύπρου, της Ελλάδας και του Ισραήλ, των τριών δημοκρατικών χωρών της ανατολικής Μεσογείου, εμείς στην Αμερικανική Εβραϊκή Επιτροπή βλέπουμε την εκπλήρωση αυτού του οράματος. Οι τακτικές σύνοδοι κορυφής των τριών ηγετών απεικονίζουν τη στενή εταιρική σχέση και τη φιλία που έχουν αναπτυχθεί, ενώ είναι όλο και περισσότερο σαφές ότι οι δεσμοί αποκτούν θεσμική διάσταση και καθίστανται πυλώνες των εθνικών συμφερόντων και των τριών χωρών. Δεν είναι πλέον κινήσεις ατόμων ή συγκεκριμένων πολιτικών κομμάτων, αλλά πολιτικές που απολαμβάνουν ευρεία στήριξη και δεν επηρεάζονται από αλλαγές κυβερνήσεων. Πρόκειται για ευπρόσδεκτη εξέλιξη, η οποία θα περιλαμβάνει και μακροπρόθεσμη συνεργασία στον ενεργειακό τομέα.

– Η συνεργασία Ελλάδας, Κύπρου, Αιγύπτου; Βλέπετε ένα ευρύτερο περιφερειακό πλαίσιο;

– Ακριβώς όπως πιστέψαμε στο κυπριακό - ελληνικό - ισραηλινό τρίγωνο πριν από 30 χρόνια, όταν φαινόταν σαν ένα μακρινό, αν όχι άπιαστο όνειρο, σήμερα έχουμε ένα άλλο όνειρο – ότι μια μέρα το τρίγωνο θα αναπτυχθεί και θα περιλαμβάνει και την Αίγυπτο και ενδεχομένως άλλες χώρες στην περιοχή. Έχουμε ως ιστορικό προηγούμενο την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ανθρακα και Χάλυβα, που συνέδεε έξι ευρωπαϊκές χώρες μετά τον πόλεμο ξεκινώντας με δύο βασικά προϊόντα και στη συνέχεια διευρύνθηκε και εμβαθύνθηκε. Ίσως μια μέρα οι χώρες της ανατολικής Μεσογείου θα οικοδομήσουν μια εταιρική σχέση γύρω από, ας πούμε, το αέριο και την ηλεκτρική ενέργεια. Αυτό δεν πρέπει κανείς να το βλέπει μόνον από οικονομική άποψη, αλλά και ως σχέδιο οικοδόμησης της ειρήνης που συνδέει τις χώρες και τους λαούς και αντικαθιστά τις συγκρούσεις με τη συνύπαρξη. Ακούγεται απίθανο; Ίσως, αλλά όχι περισσότερο απίθανο από ό,τι φαινόταν η ευρωπαϊκή συνεργασία και αλληλεξάρτηση μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

– Πόσο σοβαρή είναι η πιθανότητα κατασκευής του αγωγού East Med;

– Νομίζουμε ότι είναι σοβαρή. Φυσικά, είναι ένα εξαιρετικά ακριβό και πολύπλοκο έργο, επομένως οι αποφάσεις δεν μπορούν να ληφθούν με ελαφρότητα ή γρήγορα. Πάντως, έχει λογική τόσο γεωπολιτικά όσο και από άποψη ενεργειακής στρατηγικής.

– Σας ανησυχούν η συμπεριφορά του Τούρκου προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, αλλά και η στάση που τηρεί ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ;

– Πολύ. Γνωρίσαμε τον Ερντογάν για πρώτη φορά ως πρωθυπουργό λίγο μετά την ανάληψη των καθηκόντων του το 2003. Είχαμε από τότε ανησυχίες, έστω και αν ελπίζαμε να κάναμε λάθος στην αρχική μας αξιολόγηση. Δυστυχώς, παρακολουθώντας στενά τόσο την εσωτερική όσο και την εξωτερική πολιτική του, οι ανησυχίες μας έχουν μόνον αυξηθεί. Και γνωρίζουμε ότι ανάλογη δυσaréσκεια αισθάνονται και πολλοί στην Ευρώπη, τη Βόρεια Αμερική και τον αραβικό κόσμο, είτε δημόσια είτε παρασκησιακά. Ολοι αναρωτιούνται για την κατεύθυνση που έχει πάρει μια χώρα τόσο σημαντική για την περιοχή και τον κόσμο. Ανησυχούμε ότι ο πρόεδρος Τραμπ, με τις πρόσφατες δηλώσεις του, φαίνεται να πέφτει στην ίδια παγίδα με τους προκατόχους του, συμπεριλαμβανομένου του προέδρου Ομπάμα, βλέποντας τον Τούρκο ηγέτη ως αξιόπιστο σύμμαχο των ΗΠΑ και ως «πρότυπο» για τη σχέση μεταξύ Ισλάμ και δημοκρατίας. Ωστόσο, στην πραγματικότητα, όπως έχει αποδειχθεί ξεκάθαρα από την πρόσφατη Ιστορία, υπάρχει ένα μεγάλο χάσμα όταν πρόκειται για ορισμένα βασικά συμφέροντα και αξίες. Δεδομένου του αυξανόμενου αυταρχισμού του προέδρου Ερντογάν, των προσπαθειών για τον εξισλαμισμό μιας παραδοσιακά κοσμικής χώρας και της προσέγγισής του με τη Μόσχα, οι διαφορές είναι τεράστιες. Μπορούμε μόνο να ελπίζουμε ότι η Ουάσιγκτον θα ξυπνήσει εγκαίρως, πριν να είναι πολύ αργά.

Οι επενδύσεις

– Ποια είναι η εικόνα της ελληνικής οικονομίας στις Ηνωμένες Πολιτείες; Υπάρχει επενδυτικό ενδιαφέρον από την εβραϊκή κοινότητα;

– Υπάρχει ακόμη πολύς δρόμος για την ανάκαμψη της Ελλάδας, ωστόσο παρατηρείται αυξανόμενο ενδιαφέρον για τη διερεύνηση επενδυτικών δυνατοτήτων, κάτι που έως πολύ πρόσφατα ήταν εκτός συζήτησης. Από την άλλη, επενδυτές με τους οποίους μιλάμε ανησυχούν όχι μόνο για τη γενική κατάσταση της οικονομίας αλλά και για ορισμένα από τα διαρθρωτικά εμπόδια που εξακολουθούν να υφίστανται, όπως είναι η γραφειοκρατία, οι

εργασιακοί νόμοι και το ρυθμιστικό πλαίσιο, τα οποία περιπλέκουν κάθε επενδυτική απόφαση. Οι Εβραίοι δεν διαφέρουν από τους άλλους επενδυτές. Ψάχνουν για τις ίδιες συνθήκες: ασφάλεια, διασφαλίσεις, κράτος δικαίου, απουσία διαφθοράς και προοπτική υγιούς απόδοσης των επενδύσεων. Όσο για τους Ισραηλινούς, υπάρχει αυξανόμενο ενδιαφέρον για ορισμένους τομείς, συμπεριλαμβανομένου του τουρισμού.

Πηγή: [Ιστοσελίδα εφημερίδας "ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ"](#)